

De lucht klaren: koken op gas en verontreiniging in de Europese woning

Executieve samenvatting

Koken op gas verspreidt schadelijke verontreinigende stoffen in de woning, maar de beleidsmakers in de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk doen weinig om dat ernstige volksgezondheidsprobleem aan te pakken. Een grootschalige studie in zeven Europese landen toont aan dat de verontreiniging van de binnenlucht in woningen met gasfornuis vaak de wettelijke limieten overschrijdt voor de verontreiniging van de buitenlucht, en dat er dan ook dringend overheidsmaatregelen nodig zijn.

Europese huishoudens die een gasfornuis en/of -oven gebruiken, ademen dubbel zoveel verontreinigde binnenlucht in dan huishoudens met elektrische apparaten. De monitoring van de binnenluchtkwaliteit in meer dan 250 woningen in zeven landen – Nederland, Italië, Spanje, Frankrijk, Slowakije, Roemenië en het Verenigd Koninkrijk (VK) – heeft meer inzichten opgeleverd in het probleem en de ernst ervan. De resultaten tonen aan hoe cruciaal het is dat regeringen, fabrikanten van huishoudapparaten en andere betrokkenen onmiddellijk actie ondernemen om de volksgezondheid te beschermen door de emissies van kooktoestellen te beperken.

■ Belangrijkste bevindingen

Huishoudens die op gas koken, worden blootgesteld aan zorgwekkende niveaus van stikstofdioxide (NO₂), een verontreinigende stof die schadelijk is voor de gezondheid en wordt geassocieerd met ernstige ademhalingsaandoeningen. In alle in de studie gemonitorde landen tonen de gegevens dat koken op gas een bron is van hoge niveaus van de verontreinigende stof in heel de woning.

Huishoudens die elektrisch koken, worden niet blootgesteld aan NO₂-verontreiniging door hun kookapparatuur. In woningen met elektrische kooktoestellen waren de gemiddelde NO₂-niveaus binnenshuis lager dan buiten.

Koken op gas veroorzaakt vaak een binnenluchtverontreiniging die buiten illegaal zou zijn. In de Europese Unie (EU) en het VK gelden de normen voor luchtverontreiniging alleen voor de buitenlucht. Uit deze studie blijkt echter dat de binnenluchtverontreiniging bij koken op gas regelmatig de limieten voor buitenomgevingen overschrijdt.

Huishoudens die op gas koken, overschrijden vaak de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) voor de bescherming van de volksgezondheid. Het is aangetoond dat een overschrijding van die waarden ernstige gevolgen heeft voor de gezondheid. Op gas koken kan de bewoners bijgevolg blootstellen aan hogere risico's op ademhalingsziekten zoals astma. Dat geldt in het bijzonder voor meer kwetsbare personen,

zoals kinderen of personen met bestaande aandoeningen.

Hoge niveaus van schadelijk fijnstof (PM_{2.5}) in keukens hangen samen met de kookgewoonten en de verontreiniging van de buitenlucht, niet het type kooktoestel. Zowel bij elektrisch als op gas koken overschrijden de niveaus van PM_{2.5}, fijnstof dat de longen en de bloedsomloop kan aantasten, vaak de richtlijnen van de WGO.

De aanwezigheid van een afzuigkap heeft weinig invloed op de kwaliteit van de binnenlucht.

Bij huishoudens met afzuigkap (zowel met recirculatie als met afvoer naar buiten) wordt geen beduidende vermindering vastgesteld van de binnenluchtverontreiniging als gevolg van het koken. Dat wijst erop dat de woning ventileren niet volstaat om de gezondheidsrisico's van een gasfornuis en/of -oven te compenseren.

De belangrijkste bevindingen waren in de zeven onderzochte landen consistent.

■ Aanbevelingen

Om de volksgezondheid te beschermen moeten de beleidsmakers in de EU en het VK onmiddellijk actie ondernemen om de binnenluchtverontreiniging door het koken op gas te beperken. De overgang naar elektrisch koken versnellen is de doeltreffendste oplossing, maar bewustmaking van de noodzaak van een toereikende ventilatie is eveneens van vitaal belang.

Ook voor de fabrikanten van huishoudapparaten, bouwprofessionals, gezondheidswerkers, onderzoekers, de bevolking en anderen is een belangrijke rol weggelegd.

De **regeringen** moeten de NO₂ -emissies van gasfornuizen en -ovens beperken door de normen voor de toestellen te verstrengen. Met een combinatie van informatieve productlabels, stimulansen, subsidies en reglementeringen dienen ze het gebruik te bevorderen van inductiekookplaten, de schoonste en efficiëntste technologie. Ze moeten ook eisen dat afzuigkappen de verontreinigende stoffen doeltreffend opvangen.

De **industrie** moet de overgang naar elektrische kooktoestellen bevorderen en stoppen met de fabricage, verkoop en installatie van verontreinigende gasfornuizen en -ovens. De fabrikanten en verkopers moeten een nieuw energielabel gebruiken om te verzekeren dat hun klanten weten of fornuizen en ovens wel of niet vervuilen, en om de consumenten in staat te stellen de prestaties van de verschillende technologieën te vergelijken. De fabrikanten moeten bovendien gebruiksvriendelijke afzuigkappen ontwikkelen die de verontreinigende stoffen doeltreffend opvangen.

Het **maatschappelijke middenveld en de gezondheidssector** moeten het bewustzijn van de gezondheidsrisico's van gasfornuizen en -ovens vergroten door middel van meer onderzoek, educatie en pleitbezorging.

De **bevolking** moet de eigen blootstelling aan gasfornuizen en -ovens beperken door kleine elektrische toestellen te gebruiken of als dat kan over te schakelen op schonere elektrische kookplaten en ovens. Ze moeten tijdens het koken bovendien hun keukens ventileren, liefst met een afzuigkap met afvoer naar buiten.

Raadpleeg [hier](#) het volledige verslag.